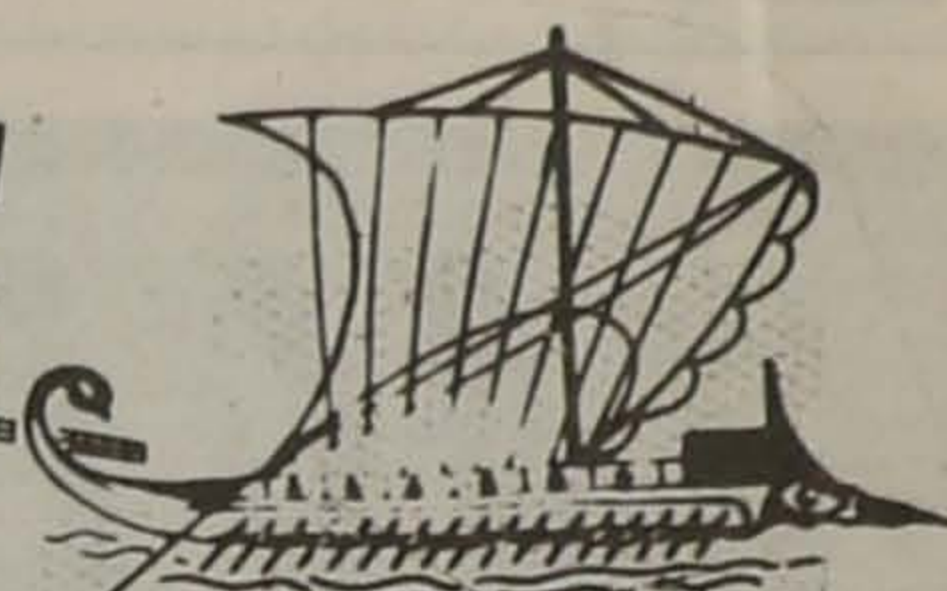

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 12ο
ΦΥΛΛΟΥ 113

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΑΛΑΝΤΑΡΤΣ - ΚΟΥΝΤΟΥΡΟΣ
(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ)

Το αναγειρόμενο Πολιτιστικό Κέντρο της Ε.Λ.Β.
Με τις φιλότιμες προσπάθειες του άσκνου Δ.Σ. ελπίζουμε στη γρήγορη αποπεράτωση του
Το τέμενο αυτό των μουσών θα είναι μια προσφορά στον ελληνικό μας πολιτισμό
- Και η δική μας συμβολή είναι απαραίτητη

ΠΟ ΤΙΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

Αναμνήσεις

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΣΙΤΑ - ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ

Περπέτειες του παπα - Σάββα

Όταν το 1914 εκδόθηκε κυβερνητική διαταγή (σεφέρ πιρλίκι), ού έλεγε, ότι οι ιεροψάλτες απαλλάσσονται της υποχρεωτικής ιπατάξεως στο στρατό, ο παπα - Σάββας Τσιροζίδης (*) ήταν αρρατικός επίτροπος.

Τότε ο μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρυσάνθος έστειλε ειδήση - τολή στον παπα - Σάββα να διορίσει ψαλτάδες σ' όλα τα χωριά της δικαιοδοσίας του, για να προλάβουν να σώσουν όσους μπορούν από τα μαρτύρια της στρατεύσεως.

Δυστυχώς, δεν ξέρω ποιοι πρόδωσαν το σχέδιο και ο παπα - άββας εξορίστηκε στο Ερζερούμ, όπου και έμεινε έξι μήνες φυλακισμένος και υπέφερε, όπως λέμε, τα πάνδεινα. Όπως όμως φαίνεται, αφορμή για να εξοριστεί δόθηκε μετά από μια αποτυχία της ορτής των Τριών Ιεραρχών.

Ο παπα - Σάββας, σύμφωνα με εντολή του μητροπολίτου, οργάνωσε τη σχολική γιορτή των Γραμμάτων στο χωριό Μεξεζή. Την ώρα που κατέβαινε η πομπή με εξαπτέρυγα για το κεντρικό σχολείο, με πολύ κόσμο και από τα δέκα χωριά των Σουρμενών (ελληνικά χωριά), δημιουργήθηκε μια φασαρία από μερικούς ζηλοφθόνους, οι οποίοι είχαν κλείσει τις πόρτες του σχολείου και έτσι ματαιώθηκε η γιορτή. Το σμποτάζ εκείνο αναφέρθηκε στο μητροπολίτη και η αναφορά του ιερέως προδόθηκε στο Πολεμικό Συμβούλιο (Τιβάνι Χάρη) των Τούρκων, με συνέπεια τη γνωστή περιπέτεια του παπα - Σάββα και άλλων.

Ληστείες και αντιστάσεις - Υπηρεσίες Δ. Εφραιμίδη και παπα - Σάββα

Το 1917 με 1918, μετά την οπισθοχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων, σχεδόν όλα τα ελληνοποντιακά χωριά δόκίμασαν το μίσος των Τούρκων και τη μανία της λεηλασίας τους. Τούρκοι πειναλέοι από τα χωριά Ζαβλί, Ζεβιόχο, Κίλιμα κ.α. κατέβαιναν και λήστευαν, κατά προτίμηση, το χωριό Τσίτα, ίσως γιατί ήταν αμιγές ελληνικό.

Αυτό γινότανε σχεδόν κάθε βράδυ. Γι' αυτό ο Δημοσθένης Γ. Εφραιμίδης, ένας πραγματικός ήρωας, αποφάσισε και στρατολόγησε πολλούς νέους του χωριού για αυτοάμυνα. Ανοιξαν γύρω στο χωριό χαρακώματα - προχώματα, οπλίστηκαν και φύλαγαν το χωριό. Το τόλμημα αυτό καταδόθηκε από τους Τούρκους στην τουρκική κυβέρνηση.

Σε μια νυχτερινή έφοδο Τούρκων ληστών (κάπου εκατό άτομα) άρχισε το τουφεκίδι και έτσι οι ληστές έφυγαν άπρακτοι με τραυματίες και σκοτωμένους. Τότε είχε σκοτωθεί και ένας Έλληνας αντάρτης.

Μετά απ' αυτό το επεισόδιο ήρθε στο χωριό Τσίτα μια μεραρχία τακτικού στρατού με μέραρχο, ο οποίος ήξερε άπαιστα ελληνικά, γιατί καταγόταν από τα μέρη της Μακεδονίας. Η πρώτη του ενέργεια ήταν να

Συνέχεια στη σελ. 3

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ!!!

Στα σχολεία η ιστορία του Πόντου

Ο ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Κ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ ΘΑ ΓΡΑΦΕΙ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΔΙΚΑΙΩΝΕΙ ΑΙΤΗΜΑ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η ιστορία του Ποντιακού και Παρευξεινίου πολιτισμού θα ενσωματωθεί στο βιβλίο της Ιστορίας επιλογής της Β' Λυκείου, ύστερα από αίτημα των συλλόγων Ποντίων της χώρας μας προς τον υφυπουργό Παιδείας, Γ. Ανθόπουλο.

Η συγγραφή του κεφαλαίου, το οποίο ανατέθηκε στον καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Κ. Φωτιάδη, έχει προχωρήσει και παραδόθηκε στην επιτροπή κρίσης για αξιολόγηση, ώστε στη συνέχεια να δοθεί στον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

Όπως ανακοινώθηκε από το γραφείο του κ. Ανθόπουλου, το βιβλίο, με τη νέα του μορφή, θα έχει τη εξής δομή:

Α. Αρχαίες ελληνικές αποικίες του Πόντου
Γεωγραφική θέση
Λόγοι δημιουργίας ελληνικών αποικιών στον Πόντο
Καινωνική και πολιτισμική ταυτότητα των αποικιών
Β. Ο Παρευξεινός ελλητισμός κατά τη βυζαντινή περίοδο

1. Η διάδοση του Χριστιανισμού
2. Το κράτος των μεγάλων Κοιμητών της Τραπεζούντας (1204-1461).

Αναδημοσιεύεται από τη "Μακεδονία" της 15ης Ιανουαρίου 2000.

Σημ. "Αργοναύτη": Τα πλέον θερμά μας συγχαρητήρια στον κ. Κώστα Φωτιάδη και γι' αυτήν τη μεγάλη προσφορά του. Είμαστε υπερήφανοι για τον αγαπητό μας πανεπιστημιακό καθηγητή κ. Κώστα Φωτιάδη.

Σταχυολογήματα

από τις δραστηριότητες της Ε.Λ.Β.

1. Στις 9-1-2000 πραγματοποιήθηκε στην Αντωνιάδαιο Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Δήμου Βέροιας επιτυχημένη εκδήλωση σχετικά με τα έθιμα του Πόντου κατά τα "Καλαντόφωτα". Την εκδήλωση προλόγισε η δημοσιογράφος κ. Χαρούλα Ουσουλιτζόγλου - Γεωργιάδου και την παρουσίασε ο έξοχος Ξενοφώντας Σοφιανίδης. Στην εκδήλωση πήραν μέρος το χορευτικό συγκρότημα της Ε.Λ.Β. και οι "Μωμόγεροι" του Ποντιακού Συλλόγου Εορδαίας. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν οι αρχές της πόλης, μέλη και φίλοι της Ε.Λ.Β.

2. Τα τμήματα της Ε.Λ.Β. μέσα σε οικογενειακή ατμόσφαιρα έκοψαν την πατροπαράδοτη "βασιλοπιτα".

3. Εκδήλωση ενεργειών προς στις Αρχές για τη χρηματοδότηση του Μνημείου του Ποντιακού Ελληνισμού, όπως και του έργου του Πολιτιστικού Κέντρου της Ε.Λ.Β.

4. Στις 20 Φεβρουαρίου 2000 πραγματοποιήθηκε Τακτική Γενική Συνέλευση με τα εξής θέματα της ημερήσιας διάταξης:

Α. Απολογισμός έργου του Διοικητικού Συμβουλίου της Λέσχης από 20-1-00 μέχρι 20-2-2000.

Β. Απολογισμός Τμήματος Νέων από τον εκπρόσωπό τους

Γ. Οικονομικός απολογισμός από τον Ταμία

Δ. Διευκρινιστικές ερωτήσεις

Ε. Προγραμματισμός βασικών εκδηλώσεων για το 2000.

Στ. Προτάσεις

Η ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η φωνή της Ε.Λ.Β. ακούγεται κάθε Δευτέρα από τις 6 μ.μ.

έως τις 8 μ.μ. από το ράδιο

ΤΥΡΟΣ FM - 99,7 ΜΗΖ.

Την εκπομπή επιμελείται και παρουσιάζει ο Μελέτης Σισμανίδης

ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Η απουσία της ποντιακής μουσικής

Γαβριήλ Αβραμίδη
Πρωτοπρωτοπαιχτού
Θεσσαλονίκης

χιος χορός και η Παναγία Σουμελά αποτελούν τα γνωστότερα σύμβολα της ποντιακής ταυτότητας.

Μια μεγάλη ομάδα της Θεσσαλονίκης περιφρονείται και απουσιάζει από ένα κορυφαίο καλλιτεχνικό γεγονός της πόλης που σημειωτέον είναι η έδρα της Τράπεζας του Οργανισμού Παρευξείνιας Συνεργασίας.

Οι πολίτες της Θεσσαλονίκης απαιτούν κάποια εξήγηση γι' αυτήν την περιφρόνηση και ελπίζω πως θα βρεθούν υπεύθυνοι με συνείδηση της ιστορίας και του ρόλου της πόλης μας που θα ζητήσουν συγνώμη.

«Μακεδονία» 6-1-2000

Ο αρχαίος Διόσποντος ο Ελενόσποντος δημιούργημα του Μ. Κωνσταντίνου

Ο Πόντος, ο αθάνατος ελληνικός Πόντος κατά την αρχαιότητα ήταν γνωστός ως Διόσποντος, δηλαδή Πόντος που ήταν αφιερωμένος στον Δία.

Ο Μέγας Κωνσταντίνος προς τιμήν της μητέρας του Ελένης τον ονόμασε Ελενόσποντο, περιελάμβανε δε στην αρχή τις πόλεις Αμισό, Αμάσεια, Σινώπη, Ζήλα, Ευχάιτα, Ιβωρα, Ανδραπα και Λεοντόπολη (Α' λάτσαμ) με την ενδοχώρα τους.

Επί της εποχής του Ιουστινιανού στον Ελενόσποντο υπήχθησαν και οι πόλεις του Πολεμνιακού Πόντου, δηλαδή, Τραπεζούντα, Νεοκαισάρεια, Πολεμνώνιον, Κόμανα και Κερασούντα, που διοικητικώς υπήγοντο εις έναν άρχοντα, τον λεγόμενο Αρμυστήν.

Η φωνή της Ε.Λ.Β. ακούγεται κάθε Δευτέρα από τις 6 μ.μ. έως τις 8 μ.μ. από το ράδιο ΤΥΠΟΣ FM 99,7 ΜΗΖ. Την εκπομπή επιμελείται και παρουσιάζει ο Μελέτης Σισμανίδης

Αναγνώριση προσφοράς

Αξιότιμη και φίλε κ. Χιονιδή, Με ιδιαίτερη λύπη πληροφορηθήκαμε από επιστολή σας ότι δεν δεχθήκατε την ανανέωση της θητείας σας ως Πρόεδρος της Εφορείας της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Βέροιας.

Ενας τόσο καταξιωμένος πολίτης, συγγραφέας και άνθρωπος μας ήταν πάντοτε απαραίτητος σ' ένα τόσο σημαντικό έργο, όπως η Δημόσια Βιβλιοθήκη, που η πρόσδος και ανάπτυξη της ασφαλώς οφείλεται στις προσπάθειες όλων των εργαζομένων σ' αυτήν, αλλά κατ' εξοχήν στο συντονιστή της προσπάθειας, που είναι ο Πρόεδρος της Εφορείας της.

Το ΥΠΕΠΘ αναγνωρίζει την ύψιστης σημασίας κοινωνική προσφορά σας, επαιεί τον ζήλο σας, εκφράζει την ευαρέσκειά του, για τη συνεργασία, και τα ευχάριστα αισθήματα όλων εκείνων που συνεργάστηκαν μαζί σας.

Περαιτέρω αντλήθηκα, προσωπικά και από την επιστολή σας, κάποια έντονη δυσα-

ρέσκειά σας για πρόσωπα και καταστάσεις. Λυπάμαι ειλικρινά, η τόσο ευσυνειδητή, αποδοτική και ανιδιοτελής προσφορά σας να έχει ως ανταπόδομα την πικρία αυτή, την οποία με κατάλληλη συνεργασία και ενημέρωση θα μπορούσαμε να είχαμε αποφύγει.

Με κανένα τρόπο, πιστεύω, δεν επιτρέπεται τους άριστους φίλους και συνεργάτες μας να πικραίνουμε.

Ευχαριστώντας σας για τη σημαντική προσφορά σας, ελπίζοντας στη συμπαραστάσή σας, με το κύρος του ανθρώπου των γραμμάτων και την κοινωνική σας θέση, στο έργο μας και ευχόμενος περαιτέρω επιφελή κοινωνική δράση και προσφορά.

Διατελώ
Φιλικότατα
Ο Ειδικός Γραμματέας
Ομοτ. Καθηγ. Νικ. Γρ. Ζαχαρόπουλος

Σημ. «Αργοναύτης»: Η προσφορά του κ. Γιώργου Χιονιδή είναι ανεκτίμητη από όποιο μετερίζι κι αν βρίσκεται.

Αναμνήσεις

Συνέχεια από την 1η σελ.

κλείσει μέσα στο σχολείο τον αρχιερατικό επίτροπο και οικονομόμο παπα - Βασίλη Παπαδόπουλο, τον πρόεδρο του χωριού Παναγιώτη Χαριτίδη και μερικούς άλλους.

Εκεί μέσα τους πύρωνα τα πόδια και τους βασάνιζαν, για να μαρτυρήσουν που κρύβονται φυγόστρατοι. Κανείς δεν μαρτυρούσε, και γι' αυτό ο μέραρχος αγρίεψε και δήλωσε ότι θα διατάξει σφαγή. Τότε ο πρόεδρος ειδοποίησε τον παπα - Σάββα να βρει τρόπο να τους ελευθερώσει και να σώσει το χωριό από τη σφαγή. Δεν άργησε να καταφθάσει ο παπα - Σάββας και να βρει τη λύση.

Είπε στον μέραρχο: - Εφέντη, αυτό το σπίτι που κάθεται είναι ακατάλληλο, δεν ταιριάζει σ' ένα μέραρχο. Σε παρακαλώ να 'ρθεις στο δικό μου τ' αρχοντικό. Έτσι κι έγινε. Από τότε με την καλοσύνη και τη φιλοξενία του ο παπα-Σάββας κέρδισε την εύνοια, τη συμπάθεια και την εμπιστοσύνη του μέραρχου και γλίτωσε το χωριό από μια βεβαίη εξόντωση.

Τα βόσσανα - βόσσανα και το έθιμο - έθιμο

Μέσα σ' εκείνη τη μαύρη σκλαβιά και τις δύσκολες μέρες οι Ελληνοπόντιοι δεν ξεχνούσαν ποτέ και ευλαβούνταν τα ήθη και έθιμά τους, προπαντός τα λατρευτικά και τα κοινωνικά. Κι ενώ, μετά την υποχώρηση των Ρώσων, υπέφεραν τα πάνδεινα, φύλαξαν και τότε "ως κόρη οφθαλμού" την εθμική τους μνήμη.

Έτσι, και τη χρονιά των ληστρικών επιδρομών δε δίστασαν οι κάτοικοι του χωριού Τσάτα να συγκροτήσουν ειδική ομάδα "θημισάντων" την παραμονή των Θεοφανίων, για το ψάξιμο των καλάντων, για το "θήμισμαν", όπως έλεγαν. Τα Φώτα εκείνη τη χρονιά έπεσαν Σάββατο. Την ημέρα των Φώτων η ειδική επιτροπή - με συνοδεία οπλοφόρων - με τον Τίμιο Σταυρό και μί' ένα δίσκο, μετά την κατάδυση, γύρισαν σ' όλα τα σπίτια και ψάλλοντας το "Έν Ιερδάνη βασιζόμενου Σου, Κύριε..." μάζεψαν αρκετά χρήματα και τα παρέδωσαν στο ταμείο της Εφοριακής Επιτροπής, που φρόντιζε πρώτα απ' όλα να εξασφαλίζει τα δικαιώματα των δασκάλων και να ανταποκριθεί σε ανάγκες ανήμπορων και ορφανών.

Πόσο νοσταλγώ την παλληκαριά, την απλότητα, τη φιλοξενία και την ανθρωπιά εκείνων των χρόνων!

Ιερέως ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΤΣΙΡΟΖΙΔΗΣ
Εφημέριος Ι. Ναού Αγίου Ιωάννου
Πτολεμαΐδος

Σημείωση: ο παπα - Σάββας, που γεννήθηκε στη Τσίτα το 1868 και αποφοίτησε από το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας με άριστα, είναι πατέρας του παπα - Αριστεΐδη, ο οποίος ε-
χρημάτισε ιερέως στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννου Πτολεμαΐδος και ήτο αρχιερατικός επί-
τροπος του μακαριστού μητροπολίτου Φλωρίνης Βασίλειου.

Η ΡΩΜΑΝΙΑ
ΚΙ ΑΝ ΠΕΡΑΣΕ
ΑΝΘΕΙ ΚΑΙ
ΦΕΡΕΙ ΚΙ ΑΛΛΟ

